

**ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ
ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје**

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР
И
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ ЗА
ГОДИНАТА КОЈА ЗАВРШУВА НА
31 ДЕКЕМВРИ 2023 ГОДИНА**

Скопје, јули 2024

СОДРЖИНА

	Страна
Извештај на независниот ревизор	1-3
Финансиски извештаи	
Извештај за сеопфатна добивка	4
Извештај за финансиска состојба	5
Извештај за паричните текови	6
Извештај за промените на капиталот	7
Белешки кон финансиските извештаи	8-31

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР ДО РАКОВОДСТВОТО НА ЈАВНОТО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје

Извештај за финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Јавното Претпријатие за државни патишта (Претпријатието), кои што го вклучуваат Извештајот за финансиска состојба заклучно со 31 декември 2023 година, како и Извештајот за сеопфатна добивка, Извештајот за парични текови и Извештајот за промени во капиталот за годината која завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството на Претпријатието е одговорно за подготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи, врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија и Меѓународните стандарди за ревизија прифатени во Република Северна Македонија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на Агенцијата за да обликува ревизорски постапки кои се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективноста на интерната контрола на Агенцијата.

Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи. Ние веруваме дека ревизорските докази кои што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР (Продолжение) ДО РАКОВОДСТВОТО НА ЈАВНОТО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје

Основи за мислење со резерва

Како што е објаснето во Белешката 3.8. кон финансиските извештаи, Претпријатието во претходните години, извршило ревалоризација на своите недвижности, постројки и опрема, користејќи ги законски определените коефициенти за ревалоризацијата засновани на стапката на порастот на цените на производителите на индустриски производи. Ваквата ревалоризација, според наше мислење, не е во согласност со МСС 16, според кој недвижностите, постројките и опремата треба да се водат според нивните набавни трошоци намалени за акумулираната амортизација или по процената вредност, која е нивна објективна вредност на датумот на проценувањето. Претпријатието нема извршено проценка на вредноста на недвижностите, постројките и опремата од страна на професионални квалификувани проценители во согласност со барањата на МСС 16 и следствено на тоа, ние не бевме во можност да се стекнеме со разумно уверување во однос на нивното вреднување.

Како што е објаснето во Белешката 20 кон финансиските извештаи, Претпријатието со состојба на 31 декември 2023 година има капитализирано во инвестициите во тек – автопатишта износ од 1,671,879 илјади МКД, и во градежни објекти – автопатишта износ од 720,407 илјади МКД по основ на негативни курсни разлики кои се појавуваат како резултат на плаќањата во УСД валута спрема еден од изведувачите на проектите. Ваквиот начин на евидентирање е извршен согласно Извештај и налог на Државниот завод за ревизија. Според наше мислење и согласно сметководствените стандарди прифатени во Р. Северна Македонија (МСС 16, МСС 23 и МСС 21), не постои можност курсни разлики кои произлегуваат од подмирување на обврски во странска валута да се капитализираат во набавната вредност на средствата, туку истите треба да се признаат во тековната добивка или загуба. Според претходното, произлегува дека набавната вредност на инвестициите во тек и градежните објекти е преценета за истите износи. Во текот на 2023 година капитализирани се негативни курсни разлики во износ од 516,851 илјада МКД, за кој износ е преценета тековната добивка. Нашиот извештај за претходната година исто така беше квалификуван по овој основ за вкупен износ од 319,200 илјади денари.

Како што е објаснето во Белешката 20 кон финансиските извештаи, Претпријатието со состојба на 31 декември 2023 година има евидентирано инвестиции во тек во локални патишта во износ од 4,227,687 илјади МКД, кои се финансирали со заеми од МБОР и ЕБОР за Проектите за подобрување на постојните регионални и локални патишта. Локалните патишта кои се во надлежност на општините, по завршувањето на изградбата и извршениот технички прием треба да бидат предадени на користење на Општините, односно да се изврши финансиско примопредавање на овие локални патишта кои се водат во финансиската евidenција на Претпријатието. Поради ова, ние не бевме во можност да се стекнеме со разумно уверување во однос на презентирањето на инвестициите во тек.

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР (Продолжение)
ДО РАКОВОДСТВОТО НА
ЈАВНОТО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје**

Мислење со резерва

Според нашето мислење, освен за ефектите од прашањата наведни во параграфот „Основи за мислење со резерва”, доколку ги има и кои ги има, финансиските извештаи ја презентираат објективно, од сите материјални аспекти, финансиската состојба на Јавното Претпријатие за државни патишта заклучно со 31 декември 2023 година, како и неговата финансиска успешност и парични текови за годината која што завршува тогаш во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Скопје, 01 јули 2024

Овластен ревизор

Костадинка Китаноска

Управител и Овластен ревизор

Антонио Велјанов

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА за годината која завршува на 31 декември

	Белешка	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Приходи од надоместоци	8	10,623,885	9,753,197
Останати приходи	9	155,832	311,250
		10,779,717	10,064,447
Трошоци од основна дејност	10	(1,464,187)	(1,439,632)
Трошоци за амортизација		(2,105,095)	(1,987,876)
Трошоци за вработени	11	(457,804)	(390,347)
Останати трошоци	12	(1,095,481)	(740,672)
Резервации на трошоци		(1,246)	(11,789)
ОПЕРАТИВНА ДОБИВКА		5,655,904	5,494,131
Приходи од финансирање	13	2,064,839	3,000,564
Расходи од финансирање	14	(1,505,545)	(4,821,224)
ДОБИВКА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ		6,215,198	3,673,471
Данок од добивка	22	(308,771)	(225,424)
НЕТО ДОБИВКА		5,906,427	3,448,047
Останата сеопфатна добивка		-	-
ВКУПНА СЕОПФАТНА ДОБИВКА		5,906,427	3,448,047

Скопје, 14.03.2024 година

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА на ден 31 декември

	Белешка	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
СРЕДСТВА			
Тековни средства			
Парични средства	15	2,886,003	2,038,790
Тековен дел на дадени позајмици	17	6,326	13,976
Побарувања за данок на добивка и останати побарувања	19	40,855	40,427
Однапред пресметани приходи и трошоци		58,323	81,864
Залихи	16	2,274	2,083
Вкупно тековни средства		2,993,781	2,177,140
Нетековни средства			
Дадени позајмици	17	-	6,988
Аванси за основни средства	18	3,267,591	572,076
Нематеријални средства	21	6,123	7,377
Недвижности, постројки и опрема	20	141,066,641	118,765,914
Вкупно нетековни средства		144,340,355	119,352,355
ВКУПНО СРЕДСТВА		147,334,136	121,529,495
ОБВРСКИ И КАПИТАЛ			
Тековни обврски			
Обврски спрема добавувачи	22	3,770,852	2,124,438
Тековен дел на долгорочни кредити	25	6,002,243	5,504,158
Останати обврски	23	756,617	442,679
Резервации	28	178,450	157,441
Вкупно тековни обврски		10,708,162	8,228,716
Нетековни обврски			
Државни грантови (одложени приходи)	24	16,273,317	1,853,629
Долгорочни кредити	25	49,614,822	46,615,742
Вкупно нетековни обврски		65,888,139	48,469,371
ВКУПНО ОБВРСКИ		76,596,301	56,698,087
Капитал			
Државен капитал	26	5,000	5,000
Ревалоризациона резерва		9,796,453	9,796,453
Акумулирана добивка (загуба)		60,936,382	55,029,955
Вкупно капитал		70,737,835	64,831,408
ВКУПНО ОБВРСКИ И КАПИТАЛ		147,334,136	121,529,495

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ за годината која завршува на 31 декември

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ОПЕРАТИВНИ АКТИВНОСТИ		
Парични примања од надоместоци	10,647,426	9,726,455
Парични примања од останати оперативни активности	14,575,092	374,411
Исплати на добавувачи за трошоци за основна дејност	(1,431,394)	(1,419,112)
Исплати за плати и надомести на плати	(457,804)	(390,347)
Исплати за останати оперативни расходи	(1,095,666)	(741,084)
Платен данок од добивка	(206,583)	(215,019)
Примени камати	<u>1,831</u>	<u>25,026</u>
Нето парични текови од оперативни активности	22,032,902	7,360,330
ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ВЛОЖУВАЧКИ АКТИВНОСТИ		
Дадени/наплатени заеми на други	14,638	13,754
Набавки на нематеријални средства	(4,656)	(8,431)
Набавки на недвижности, постројки и опрема	(22,727,559)	(10,421,256)
Дадени/оправдани аванси за основни средства, нето	<u>(2,695,515)</u>	<u>1,291,965</u>
Нето парични текови од вложувачки активности	(25,413,092)	(9,123,968)
ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ		
Исплати од добивката	-	-
Платени камати на кредити	(365,668)	(236,635)
Примени (отплатени) долгорочни кредити, нето	<u>4,593,071</u>	<u>1,845,501</u>
Нето парични текови од финансиски активности	4,227,403	1,608,866
Нето зголемување (намалување) на паричните средства	847,213	(154,772)
Парични средства на почетокот на годината	2,038,790	2,193,562
Парични средства на крајот на годината	<u>2,886,003</u>	<u>2,038,790</u>

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО КАПИТАЛОТ за годината која завршува на 31 декември

	Државен капитал <u>(000) МКД</u>	Ревалориза циона резерва <u>(000) МКД</u>	Реинвестиран а добивка <u>(000) МКД</u>	Акумулирана добивка (загуба) <u>(000) МКД</u>	Вкупно капитал <u>(000) МКД</u>
Состојба на 1 Јануари 2022	5,000	9,796,453	4,595,660	46,986,248	61,383,361
Усогласувања	-	-	-	-	-
Корегирана состојба на 1 Јануари 2022	5,000	9,796,453	4,595,660	46,986,248	61,383,361
Добивка (Загуба) за тековната година	-	-	-	3,448,047	3,448,047
Реинвестирана добивка од претходна	-	-	1,473,676	(1,473,676)	-
година по Одлука на УО и Влада на РМ	-	-	(4,595,660)	4,595,660	-
Вратена реинвестирана добивка	-	-	-	-	-
Состојба на 31 Декември 2022	5,000	9,796,453	1,473,676	53,556,279	64,831,408
Состојба на 1 Јануари 2023	5,000	9,796,453	1,473,676	53,556,279	64,831,408
Усогласувања	-	-	-	-	-
Корегирана состојба на 1 Јануари 2023	5,000	9,796,453	1,473,676	53,556,279	64,831,408
Добивка (Загуба) за тековната година	-	-	-	5,906,427	5,906,427
Реинвестирана добивка од претходна	-	-	3,448,047	(3,448,047)	-
година по Одлука на УО и Влада на РМ	-	-	(1,473,676)	1,473,676	-
Вратена реинвестирана добивка	-	-	-	-	-
Состојба на 31 Декември 2023	5,000	9,796,453	3,448,047	57,488,335	70,737,835

1. Дејност и основни податоци

Јавното претпријатие за државни патишта, поранешна Агенција за државни патишта (во понатамошниот текст “Претпријатието”) е основано во согласност со Законот за јавните претпријатија заради управување, одржување, заштита, развој и унапредување на мрежата на државните (магистрални и регионални) патишта на територијата на Република Северна Македонија.

Поконкретно ЈП за државни патишта ги извршува следните работи:

- врши управување со државните патишта;
- врши развој, одржување, следење и контролирање на државните патишта;
- врши инвеститорски работи во врска со државните патишта;
- се задолжува кај домашни и странски финансиски институции заради финансирање;
- врши инвеститорски работи од областа на државните патишта;
- други работи утврдени со Законот.

Финансирање на активностите на Претпријатието се обезбедува преку надоместоци утврдени со Законот за патишта, и тоа:

- трансфери од Буџетот на РСМ (дел од акциза од нафтени деривати);
- надоместоци за употреба на јавните патишта за моторни и приклучни возила (патна такса);
- надоместоци за употреба на јавен пат, негов дел или објект на патот (патарина);
- надоместоци од поставување на рекламни табли во заштитниот појас, приклучување на пристапен кон државен пат, поставување на инсталации на трупот на патот, изградба и користење на комерцијални објекти на кои е дозволен пристап на државен пат надвор од населено место, прекумерно користење на државен пат, вонреден превоз, штета сторена на патот и објектите на патот;
- заеми и кредити и
- останати надоместоци согласно Законот.

Вкупниот број на вработени во Претпријатието на 31 декември 2023 година изнесува 508 вработени (2022: 496 вработени).

Седиште на Претпријатието е на ул.Даме Груев бр.14 во Скопје.

2. Основа за составување на финансиските извештаи

2.1. Основ за составување на финансиските извештаи

Финансиските извештаи, дадени на страниците од 4 заклучно со страница 32, се составени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) објавени во Република Северна Македонија во Правилникот за сметководство (Сл.Весник 159/2009) и применливи од 1 јануари 2010 година.

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините кои завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година. Тековните и споредбените податоци во финансиските извештаи се дадени во илјади денари (000 МКД). Онаму каде што е потребно, споредбените податоци се прилагодени и усогласени со цел да одговараат на извршената презентација во тековната година.

2.2. Основни сметководствени методи

Финансиските извештаи се составени врз основа на методот на набавна вредност.

2.3. Користење на проценки и расудувања

При подготвувањето на овие финансиски извештаи Претпријатието применува одредени сметководствени проценки. Одредени ставки во финансиските извештаи кои неможат прецизно да се измерат се проценуваат. Процесот на проценување вклучува расудувања засновани на последните расположливи информации.

Проценки се употребуваат при проценување на корисниот век на употреба на средствата, објективната вредност на побарувањата односно нивната ненаплатливост, застареноста на залихите, објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба и сл.

Во текот на периодите одредени проценки може да се ревидираат доколку се случат промени во врска со околностите на коишто била засновата проценката или како резултат на нови информации, поголемо искуство или последователни случаувања.

Ефектите од промените во сметководствените проценки се вклучуваат во утврдувањето на нето добивката или загубата во периодот на промената и или во идните периоди доколку промената влијае и на двете.

2.4. Континуитет во работењето

Финансиските извештаи се изгответи врз основа на претпоставката за континуитет во работењето односно дека Претпријатието ќе продолжи да работи во дологодна иднина. Со оглед дека претпријатието е формирано за обавување на дејност од јавен интерес, Претпријатието нема намера, ниту потреба да го ликвидира или материјално да го ограничи опсегот на своето работење.

3. Основни сметководствени политики и проценки

3.1. Признавање на приходи

Приходите се признаваат доколку е веројатно дека идни економски користи ќе бидат прилив за Претпријатието и доколку овие користи може веродостојно да се измерат. Приходите на Претпријатието се економски користи кои настапуваат во текот на разгледуваниот период, кои произлегуваат од редовните активности на Претпријатието.

Приходите на Претпријатието произлегуваат од надоместоците утврдени со Законот за патишта, наведени во белешката 1 погоре.

Приходите од камати се признаваат за временскиот период за кој истите се однесуваат.

3.2. Признавање на расходи

Расходите се признаваат во билансот на успех кога се јавува намалување на идните економски користи поврзано со намалување на дадено средство или зголемување на дадена обврска кое може веродостојно да се измери. Расходите се признаваат врз основа на нивната директна поврзаност помеѓу направените трошоци и заработкањето на конкретните приходи.

3.3. Трансакции во странска валута

Претпријатието ја води својата сметководствена евиденција и известува во денари (МКД). Трансакциите во странска валута се евидентираат по важечкиот курс на странската валута на денот на трансакцијата. Извршена е пресметка на сите побарувања и обврски во странски средства за плаќање во нивната денарска противвредност, по средниот курс важечки на денот на билансот на состојбата.

Позитивните и негативните курсни разлики што настанале со пресметка на побарувањата и обврските во странски средства за плаќање во нивната денарска противвредност се искажани во билансот на успех како приходи или расходи од финансирање.

Најголем број од трансакциите на Претпријатието се во Евра (ЕУР) и УСД. Средниот курс на Еврото и УСД на 31 декември 2023 и 2022 година е како што следува:

	1 ЕУР	1 УСД
31 декември 2023	61.4950МКД	55.6516 МКД
31 декември 2022	61.4932МКД	57.6535 МКД

3. Основни сметководствени политики и проценки (Продолжение)

3.4. Парични средства

Паричните средства се водат во билансот на состојба според номиналната вредност. За целите на овие финансиски извештаи, паричните средства се состојат од денарска и девизна жиро сметка, готовина во благајни и депозити по видување во банки орочени до 3 месеци.

3.5. Побарувања за дадени аванси

Побарувањата за дадени аванси се признаваат во висина на нивната номинална вредност, намалени за исправката за сомнителни и спорни побарувања за аванси и се состојат од дадени аванси на изведувачи заради тековно и инвестиционо одржување.

3.6. Залихи

Залихите на ситен инвентар се водат по пониската од набавната вредност и нето реализациона вредност. Набавната вредност ја сочинуваат сите направени трошоци за залихите да се доведат во нивната постојната состојба и локација. Нето реализацијоната вредност е проценета продажна цена во редовен тек на работење намалена за трошоците за нејзино довршување и проценети трошоци неопходни да се изврши продажбата.

3.7. Аванси за основни средства

Авансите за основни средства претставуваат средства дадени на добавувачи за набавка на основни средства и се искажуваат во висина на нивната номинална вредност, намалени за исправката за сомнителни и спорни аванси за основни средства.

3.8. Недвижности, постројки и опрема

1) Општа презентација

Почетно, набавките се евидентираат по нивната набавна вредност. Набавната вредност ја чини фактурната вредност на набавените средства зголемена за сите трошоци настанати до нивното ставање во употреба.

Заклучно со 2012 година, основните средства се ревалоризираа на крајот од секоја година (при изработка на годишната пресметка) со примена на единствениот коефициент на ревалоризацијата заснован на стапката на порастот на цените на производителите на индустриски производи објавен од страна на Државниот Завод за Статистика на нивната набавна или ревалоризирана вредност и акумулирана амортизација на основните средства. Почнувајќи од 01.01.2013 година, таква ревалоризација повеќе не се пресметува.

Ефектот на ревалоризацијата на основните средства се евидентираше како зголемување на ревалоризационата резерва, а амортизацијата се пресметуваше почнувајќи од следната година на ревалоризираната вредност на основните средства утврдена на крајот од претходната година.

3. Основни сметководствени политики и проценки (Продолжение)

3.8. Основни средства (Продолжение)

2) Амортизација

Амортизацијата на основните средства се пресметува врз основа на право-пропорционална метода во текот на проценетиот век на употреба на основните средства. Амортизација на инвестициите во тек не се пресметува се додека средствата во изградба не се активираат.

Употребените годишни стапки за амортизација за 2023 година во однос на 2022 се следните:

Основни средства	Стапки за амортизација 2023	Стапки за амортизација 2022
Административни згради	1 %	1 %
Автопатишта	7 %	7 %
Останати патишта	3 %	3 %
Компјутери	20%	20%
Опрема и мебел	12%	12%
Моторни возила	15%	15%

3.9. Обврски кон добавувачите

Обврските спрема добавувачи се искајуваат во висина на номиналните износи што произлегуваат од деловните трансакции.

Обврските спрема добавувачи се отпишуваат по истекот на рокот на застареност или со вонпроцесно порамнување, со товарење на останатите приходи.

3.10. Обврски по кредити

Обврските по кредити се состојат од обврски по краткорочни и долгорочни кредити и се искајуваат според нивната номинална вредност. Износите на договорената камата се искајуваат во корист на останатите обврски, а на товар на расходите од финансирање и останати расходи. Обврските по кредитите од странство се искајуваат според курсот на Денарот на денот на билансот на состојба, а курсните разлики се евидентираат во рамките на приходи, односно расходи од финансирање. Детален преглед на долгорочните кредити е прикажан во белешката 25 кон финансиските извештаи.

3. Основни сметководствени политики и проценки (Продолжение)

3.11. Капитал

Вкупниот капитал на Претпријатието заклучно со 31 декември 2012 година се состои од државен капитал во вкупен износ од 38,926,796 илјади МКД.

Промените во капиталот заклучно со 31 декември 2012 година се состојат од ревалоризациони резерви кои се пресметува за недвижностите, постројките и опремата заклучно со 31 декември 2012 година, остварени добивки, ревалоризациони корекции како и други корекции на капиталот.

На 01.01.2013 година со преобразбата на „Агенцијата“ во „Јавно претпријатие за државни патишта“ се изврши корекција на капиталот, односно основната главнина со состојба на 31 декември 2016 година изнесува 5,000 илјади МКД и се состои од паричен влог.

Основач / сопственик е Владата на Република Северна Македонија. Средствата се обезбедени од средствата кои се наоѓаат на сметката на Агенцијата за државни патишта во рамките на трезорската сметка и се дел од салдото на денот на отварањето на сметката на Јавното препријатие.

3.12. Резервации

Резервации (резерви за обврски) се признаваат кога Претпријатието има сегашна обврска (правна или изведена) како резултат на минат настан, кога е веројатно дека ќе настанат идни одливи на средства по тој основ и кога е можно да се процени износот на обврската. Кога се очекува надоместување на дел од ваква обврска во иднина, пример преку договори за осигурување, надоместувањето се признава како посебно средство но само кога е извесно дека ќе биде применено истото. Расходот за било која резервација се признава во билансот на успех намалено за износот на надоместувањето. Ако ефектот од временската димензија на парите е значаен, резервациите се дисконтираат на нивната сегашна вредност со примена на стапки пред оданочување кои ги одразуваат тековните пазарни проценки.

3.13. Неизвесности

Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случаување или неслучаување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Претпријатието. Неизвесни обврски не се признаваат во финансиските извештаи, туку само се обелоденуваат.

Неизвесни средства се можни средства кои произлегуваат од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случаување или неслучаување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Претпријатието. Неизвесни средства се признаваат само кога е веројатен приливот на економски користи.

3. Основни сметководствени политики и проценки (Продолжение)

3.14. Државни грантови (подршки)

Државни грантови се признаваат кога постои разумна сигурност дека грантовите ќе бидат примени во согласност со предложените услови. Кога грантовите се поврзани со средства, истите се признаваат како одложени приходи. Кога се примиат немонетарни грантови, средствата и грантот се евидентираат по нивната номинална вредност и потоа се ослободуваат во билансот на успех за време на корисниот век на употреба на средствот на систематска и рационална основа.

3.15. Данок од добивка (тековен и одложен)

Данокот од добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот од добивка се признава во билансот на успех на Друштвото.

Тековниот данок од добивка се пресметува согласно одредбите на релевантните законски прописи во Република Северна Македонија. Согласно даночните прописи, тековниот данок од добивка се пресметува на основа која претставува остварената добивка пред оданочување зголемена за трошоци кои не се признаваат за цели на оданочување (непризнаени трошоци) и помалку искажани приходи со поврзани лица (2022: исто). Данокот од добивка се пресметува со примена на важечката даночна стапка на датумот на билансот на состојба по стапка од 10% (2022: 10%).

Одложениот данок од добивка се пресметува со примена на методата на обврски за сите времени разлики кои се јавуваат на датумот на билансот на состојба како разлики помеѓу даночната основа на средствата и обврските и нивната сметководствена вредност, за целите на финансиско известување. Одложените даночни средства и обврски се мерат според важечките законски даночните стапки кои биле на сила и имаат правно дејстово на датумот на билансот на состојба.

4. Финансиски ризици и управување со истите

Претпријатието влегува во различни трансакции кои произлегуваат од неговото секојдневно работење, а кои се однесуваат на купувачите, добавувачите и кредиторите. Главните ризици на кои Претпријатието е изложено и политиките за управување со нив се следните:

4.1. Пазарен ризик

Ризик од промени на курсевите

Претпријатието влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од користење на кредити во странска валута, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути. Претпријатието нема посебна политика за управување со овој ризик со оглед дека во Република Северна Македонија не постојат посебни финансиски инструменти за избегнување на овој вид на ризик. Според ова, Претпријатието е изложено на можните флукутации на странските валути, чиј ефект е даден во табелата подолу.

4.2. Каматен ризик

Претпријатието се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога користи кредити и позајмици или кога има депонирани средства во банки договорени по варијабилни каматни стапки. Со оглед дека Претпријатието има користено вакви кредити, може да се каже дека постои изложеност спрема ваков вид на ризик, но тој зависи од движењата на финансиските пазари и Претпријатието нема начин истиот да го намали.

4.3. Ликвидносен ризик

Ликвидносен ризик или ризик од неликвидност постои кога Претпријатието нема да биде во состојба со своите парични средства редовно да ги плаќа обврските спрема своите доверители. Ваквиот ризик се надминува со константно обезбедување на потребната готовина за сервисирање на своите обврски.

4.4. Даночен ризик

Согласно законските прописи во РСМ, финансиските извештаи и сметководствените евиденции на Претпријатието подлежат на контрола од страна на даночните власти по поднесувањето на даночните извештаи за годината. Заклучно со датумот на Извештајот на ревизорите, не е извршена контрола на данокот од добивка за 2023 година, како и на данокот на додадена вредност, персонален данок на доход и придонеси на лични примања. Според ова, дополнителни даноци во случај на идна контрола од страна на даночните власти во овој момент не може да се определат со разумна сигурност.

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

5. Утврдување на објективна вредност

Претпријатието располага со финансиски средства и обврски, како и нефинансиски средства за кои голем број на сметководствени политики и обелоденувања бараат утврдување на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на финансиските средства и обврски е приближна на нивната сметководствена вредност со оглед на фактот дека истите имаат релативно кратка доспеаност, со исклучок на обврските за кредити, но истите се добиени со променливи каматни стапки поради што повторно може да се смета дека објективната вредност е приближна на нивната сметководствена вредност.

6. Финансиски инструменти

6.1. Ризик на финансирање

Претпријатието врши финансирање на своето работење по пат на користење на долгорочни кредити со цел да обезбеди соодветен поврат на вложувањата. Претпријатието континуирано ја следи својата задолженост преку соодветна анализа која со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година е следната:

Во (000) МКД	2023	2022
Обврски по кредити и заеми	55,617,065	52,119,900
Пари и парични еквиваленти	(2,886,003)	(2,038,790)
Нето обврски (пари)	52,731,062	50,081,110
Вкупен капитал	70,737,835	64,831,408
% на задолженост	75%	77%

6.2. Ризик од девизни валути

Претпријатието влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од користење на кредити во странска валута, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути.

Состојбата со девизните износи на средствата и обврските деноминирани до денари на 31 декември 2023 и 2022 година по валути е следната:

Во (000) МКД	Средства		Обврски	
	2023	2022	2023	2022
ЕУР	984,540	968,780	18,974,420	16,951,764
УСД	583	257	30,335,259	29,844,084
Други	4,779	3,775	0	0
	989,902	972,812	49,309,679	46,795,848

Претпријатието претежно е изложено на ЕУР и УСД. Изложеноста спрема ЕУР и УСД кај обврските ги вклучува обврските по кредити од банки и други лица кои имаат девизна клаузула и чија отплата во денари зависи од движењата на курсот на денарот во однос на Еврото и УСД.

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.2. Ризик од девизни валути (Продолжение)

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 10% на македонскиот денар во однос на странските валути. Анализата е направена на девизните салда на средствата и обврските на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

Во (000) МКД	Зголемувања за 10%		Намалувања за 10%	
	2023	2022	2023	2022
ЕУР	(1,763,385)	(1,598,298)	1,763,385	1,598,298
УСД	(3,033,468)	(2,984,383)	3,033,468	2,984,383
други	478	378	(478)	(378)
Нето Ефект	(4,861,162)	(4,582,304)	4,861,162	4,582,304

6.3. Ризик од промени на каматите

Претпријатието се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога користи кредити и позајмици или кога има пласирано средства кај други субјекти или банки договорени по варијабилни каматни стапки. Сметководствената вредност на финансиските средства и обврски според изложеноста на каматниот ризик на крајот од годините е како што следува:

Во (000) МКД	31 декември	
	2023	2022
Финансиски средства		
<i>Некаматоносни:</i>		
- Парични средства	8,304	12,711
- Останати побарувања	40,855	40,427
	49,159	53,138
<i>Каматоносни со променлива камата:</i>		
- Дадени заеми	6,326	20,964
- Парични средства на сметки	2,877,699	2,026,079
	2,884,025	2,218,886
	2,933,184	2,100,181
Финансиски обврски		
<i>Некаматоносни:</i>		
- Обврски кон добавувачи	3,770,852	2,124,438
- Останати обврски	519,270	356,763
- Кредити	6,339,480	4,723,244
	10,629,602	7,204,445
<i>Каматоносни со променлива камата:</i>		
- Кредити	18,942,326	17,552,572
	18,942,326	17,552,572
<i>Каматоносни со фиксна камата:</i>		
- Кредити	30,335,259	29,844,084
	30,335,259	29,844,084
	59,907,187	54,601,101

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.3. Ризик од промени на каматите (Продолжение)

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување на каматните стапки на користените кредити и дадени заеми за 1% поени. Анализата е направена на салдата на обврски за кредити и дадени депозити на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

Во (000) МКД	Зголемувања за 1% поени		Намалувања за 1% поени	
	2023	2022	2023	2022
Земени кредити	(189,423)	(175,526)	189,423	175,526
Дадени заеми	63	210	(63)	(210)
Нето Ефект	(189,360)	(175,316)	189,360	175,316

6.4. Ризик од ликвидност

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Претпријатието со состојба на 31 декември 2023 година според нивната доспеаност:

Во (000) МКД	До 1 месец	1 - 3 мес.	3-12 мес.	Над 12 мес.	Вкупно
Парични средства	2,886,003	-	-	-	2,886,003
Дадени заеми	0	-	6,326	-	6,326
Останати побар.	40,855	-	-	-	40,855
	2,926,858	-	6,326	-	2,933,184
Добавувачи	3,770,852	-	-	-	3,770,852
Кредити	1,495,252	1,104,708	3,408,283	49,614,822	55,617,065
Останати обврски	519,270	-	-	-	519,270
	5,785,374	1,104,708	3,408,283	49,614,822	59,907,187

**ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ**

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.4. Ризик од ликвидност (Продолжение)

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Претпријатието со состојба на 31 декември 2022 година според нивната доспеаност:

Во (000) МКД	До 1 месец	1 - 3 мес.	3-12 мес.	Над 12 мес.	Вкупно
Парични средства	2,038,790	-	-	-	2,038,790
Дадени заеми	-	-	13,976	6,988	20,964
Останати побар.	40,427	-	-	-	40,427
	2,079,217	-	13,976	6,988	2,100,181
Добавувачи	2,124,438	-	-	-	2,124,438
Кредити	1,340,501	926,284	3,237,373	46,615,742	52,119,900
Останати обврски	356,763	-	-	-	356,763
	3,821,702	926,284	3,237,373	46,615,742	54,601,101

7. Известување по сегменти

Претпријатието не врши известување според сегментно работење со оглед дека нема обврска за истото, ниту пак е поделено во посебни деловни и географски сегменти.

**ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
БЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ**

8. ПРИХОДИ ОД НАДОМЕСТОЦИ

Остварените приходи од надоместоци според видови, се како што следува:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Приходи од цената на течни горива - акциза	4,908,085	4,679,921
Приходи од надоместоци за употреба на автопати	3,795,830	3,254,964
Приходи од регистрација на моторни возила	1,919,970	1,818,312
Вкупно приходи од надоместоци	10,623,885	9,753,197

9. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ

Остварените останати оперативни приходи според нивните видови, се како што следува:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Приходи од надомест по други основи	35,562	131,293
Приходи од амортизација на одложени приходи од грантови (белешка 20 и 24)	116,356	113,847
Приходи од ослободување на резервации (белешка 28)	-	61,574
Останати приходи	3,914	4,536
Вкупно останати оперативни приходи	155,832	311,250

10. ТРОШОЦИ ЗА ОСНОВНА ДЕЈНОСТ

Остварените трошоци за основна дејност според нивните видови, се како што следува:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Реконструкции и одржување на патишта	1,172,513	1,139,632
Трансфери на надомести до општини	291,674	300,000
Вкупно трошоци за основна дејност	1,464,187	1,439,632

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

11. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИ

Трошоците за вработени според нивните видови, се како што следува:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Бруто плати и надомести на плати	299,406	255,878
Трошоци за отпремнини, награди и сл.	13,389	18,013
Трошоци за службени патувања	1,048	591
Трошоци за привремени вработувања	115,524	94,226
Трошоци за превоз и друго	28,437	21,639
Вкупно административни трошоци	457,804	390,347

12. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ РАСХОДИ

Остварените останати оперативни расходи според нивните видови, се како што следува:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Трошоци за надзор	83,432	57,752
Трошоци за банкарски услуги	64,058	35,051
Расходи за комунални услуги	126,629	202,018
Трошоци за провизии на здруженија за регистрација	82,442	79,979
Останати услуги	154,640	88,667
Трошоци за поправки и одржување	348,046	164,143
Трошоци за консултанти	91,898	46,688
Потрошени материјали	58,392	29,510
Трошоци за осигурување	4,082	2,529
Репрезентација	436	168
Адвокатски трошоци	3,690	1,709
Трошоци по основ на судски спорови	4,447	20,109
Дополнително пресметани даноци	27,525	-
Останати оперативни расходи	45,764	12,349
Вкупно останати оперативни расходи	1,095,481	740,672

13. ПРИХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Остварените приходи од финансирање, се како што следува:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Приходи од камати	1,831	25,026
Позитивни курсни разлики	2,063,008	2,975,538
Вкупно приходи од финансирање	2,064,839	3,000,564

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

14. РАСХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Остварените расходи од финансирање, се како што следува:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Расходи за камати од кредити	501,990	241,620
Расходи за казнени камати	42,635	30,526
Негативни курсни разлики	960,920	4,549,078
Вкупно расходи од финансирање	1,505,545	4,821,224

Анализата на расходите за камати по кредитори е како што следува:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
ЕБОР - локални и регионални патишта	135,756	6,999
Експорт-Импорт Банка Кина (Миладиновци - Штип)	175,290	197,258
ЕБОР - електронски систем на патарини	2,794	586
ЕБОР - коридор 8	13,794	2,843
ЕИБ II	10,154	19,254
МБОР - Светска банка	164,202	14,680
Вкупно расходи за камати	501,990	241,620

15. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

Паричните средства на ден 31 декември се состојат од следното:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Денарски сметки кај банки	1,894,619	1,074,735
Готовина во благајна	3,669	3,754
Девизни сметки кај банки	41,231	34,137
Девизни акредитиви	-	-
Девизна благајна	496	504
Издвоени парични средства	4,139	8,453
Девизни депозити	941,849	917,207
Вкупно парични средства	2,886,003	2,038,790

Девизните депозити на ден 31 декември 2023 се состојат од неискористени парични средства од повлечени средства од кредитори и примени парични средства од судски спорови и тоа:

Депозит од кредити од Светска Банка	128,505	96,625
Депозит од кредити од ЕБОР	526,257	533,504
Депозити од наплатени судски спорови	287,087	287,078
Вкупно депозити	941,849	917,207

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

16. ЗАЛИХИ

Залихите на ден 31 декември се состојат од следното:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Залихи на материјали	2,274	2,083
Вкупно залихи	2,274	2,083

17. ДАДЕНИ ПОЗАЈМИЦИ

Дадените позајмици на ден 31 декември се состојат од следното:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Даден заем на:		
ЈП Македонски Железници инфраструктура	2,340	7,755
Царинска Управа на РМ	3,986	13,209
	6,326	20,964
Тековен дел на дадени позајмици	(6,326)	(13,976)
Вкупно дадени заеми	-	6,988

Дадените заеми во износ од 6,326 илјади МКД (2022: 20,964 илјади МКД) се состојат од повлечени средства од страна на Претпријатието од кредитот од МБОР 4859 МК и дадени истовремено на ЈП Македонски Железници Инфраструктура и Царинска Управа на РМ за нивни потреби согласно договорот за кредит.

18. ДАДЕНИ АВАНСИ ЗА ОСНОВНИ СРЕДСТВА

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Дадени аванси на:		
Бехтел Енка	3,074,750	-
Страбак АГ подружница Скопје	-	142,416
ГД Гранит АД Скопје	-	126,054
Илинден Струга	103,052	122,499
Асеслан Турција	32,348	39,946
Хидростроу Софија	-	34,736
Алпине Подружница Скопје	30,181	30,181
Пелагонија АД Гостивар	-	20,287
Градежен институт	-	19,027
Жикол ДООЕЛ	16,049	10,972
Вато ДОО	-	9,955
Електрософт Скопје	9,047	9,047
Синохидро Подружница Скопје	-	6,956
Битем	2,164	-
Вкупно аванси за основни средства	3,267,591	572,076

19. ПОБАРУВАЊА ЗА ДАНОК НА ДОБИВКА И ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Побарувања за данок на добивка	-	-
Останати побарувања	40,855	40,427
Вкупно побарувања за данок на добивка и останати побарувања	40,855	40,427

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
БЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

20. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Промените во текот на 2023 година се како што следува:

	Градежни објекти (000) МКД	Патишта (000) МКД	Опрема (000) МКД	Инвестиции во тек (000) МКД	Вкупно (000) МКД
Набавна ревалоризирана вредност					
Состојба на 1 јануари	18,654	128,787,656	296,592	55,048,838	184,151,740
Нови набавки	-	3,417,214	22,195	20,443,659	23,883,068
Пренос од инвестиции	-	7,997,214	-	(7,997,214)	-
Капитализирани курсни разлики		-	-	516,850	516,850
Прекнижувања	-		-	-	-
Корекции (бел. 24)	-		-	-	-
Ослободени резервации за судски спорови (бел. 28.6)	-		-	-	-
Отпис и останати намалув.	-		(13,197)		(13,197)
Состојба на 31 декември	18,654	140,202,084	305,590	68,012,133	208,538,461
Акумулирана амортизација					
Состојба на 1 јануари	9,680	65,137,881	238,265	-	65,385,826
Амортизација	185	2,082,773	16,227	-	2,099,185
Расход	-		-	-	-
Отпис и останати намалув.	-		(13,191)		(13,191)
Состојба на 31 декември	9,865	67,220,654	241,301	-	67,471,820
Сегашна вредност на:					
31 декември 2023	8,789	72,981,430	64,289	68,012,133	141,066,641
31 декември 2022	8,974	63,649,775	58,327	55,048,838	118,765,914

Инвестициите во тек со состојба на 31 декември 2023 година во вкупен износ од 68,012,133 илјади МКД (2022 година: 55,048,837 илјади МКД) се состојат од инвестиции во изградба на магистрални, регионални и локални патишта.

Во текот на 2007 година извршено е сметководствено активирање на вложувања во градби, реконструкции и надградби на повеќе патни правци во вкупен износ од 682,141 илјади МКД, а кои произлегуваат од реализирани проекти на магистрални и регионални патни правци од страна на Министерството за транспорт и врски со парични средства од Буџетот на РМ (од продажба на Телеком) во претходните години.

Во текот на 2019 година извршено е сметководствено активирање на вложувања за изградба на делови од Коридор 10 во вкупен износ од 1,445,016 илјади МКД, а кои произлегуваат од реализирани проекти за изградба на Коридор 10 од страна на Министерството за транспорт и врски со парични средства од Оперативна Програма за Регионален развој (белешка 24). Во 2020 година извршена е корекција на вредноста на ова средство за износ од 43,770 илјади МКД, кој е финансиран од Друштвото. Во 2022 година Друштвото има бесплатно добиено патишта во вредност од 74,821 илјада МКД. Во 2023 година Друштвото има бесплатно добиено патишта во вредност од 9,715,766 илјади МКД.

**ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ**

21. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Промени во текот на 2023 година:

	Лиценци (000) МКД	Софтвер (000) МКД	Вкупно (000) МКД
Набавна вредност			
Состојба на 1 јануари	1,634	52,866	54,500
Набавки	-	4,656	4,656
Состојба на 31 декември	1,634	57,522	59,156
Акумулирана амортизација			
Состојба на 1 јануари	1,634	45,489	47,123
Амортизација	-	5,910	5,910
Состојба на 31 декември	1,634	51,399	53,033
Сегашна вредност на:			
31.12.2023 година	-	6,123	6,123
31.12.2022 година	-	7,377	7,377

22. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИТЕ

Обврските кон добавувачи на ден 31 декември се состојат од следното:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Добавувачи во земјата за основни средства и трошоци	2,078,241	776,322
Обврски спрема добавувачите во земјата за задржани депозити од градежни ситуации за изградба на патишта	1,660,217	1,342,799
Обврски спрема добавувачите во странство	32,394	5,317
Вкупно обврски кон добавувачите	3,770,852	2,124,438

Обврските спрема добавувачи во земјата во износ од 2,078,241 илјади МКД (2022: 776,322 илјади МКД) вклучуваат обврски по основ на неплатени ситуации од повеќе изведувачи.

Обврските спрема добавувачи во земјата за задржани депозити од градежни ситуации за изградба на патишта во износ од 1,660,217 илјади МКД (2022: 1,342,799 илјади МКД) претставуваат задршки спрема изведувачите, како гаранција за добро извршена работа од страна на истите и кои се ослободуваат по завршување на проектот и издавање на соодветна потврда за прифаќање.

**ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ**

23. ОСТАНАТИ ТЕКОВНИ ОБВРСКИ

Останатите тековни обврски на ден 31 декември се состојат од следното:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Обврски за данок на добивка	112,593	10,405
Обврски за пресметани камати од кредити	518,674	339,717
Обврски од регистрација (рефундација)	-	16,750
Обврски за концесии	-	153
Обврски за ДДВ	124,754	75,511
Обврски за нето плати и надоместоци од плати	-	-
Останати обврски	596	143
Вкупно останати тековни обврски	756,617	442,679

Данок на добивка се пресметува на остварената добивка пред оданочување зголемена за непризнаените расходи и намалена за износ на реинвестирана добивка согласно даночната регулатива, со примена на стапка од 10% (2022: 10%)

24. ДРЖАВНИ ГРАНТОВИ (ОДЛОЖЕНИ ПРИХОДИ)

Државните грантови добиени за средства на ден 31 декември се состојат од следното:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Состојба на 1 јануари	1,853,629	1,892,655
Примени во текот на годината	14,536,044	74,821
Корекции	-	-
Ослободено преку биланс на успех	(116,356)	(113,847)
Состојба на 31 декември	16,273,317	1,853,629

Државните грантови произлекуваат од реализирани проекти на магистрални и регионални патни правци од страна на Министерството за транспорт и врски со парични средства од Буџетот на РМ (од продажба на Телеком) во претходните години, а кои патишта му припаѓаат на Претпријатието во износ од 530,116 илјади МКД. Овие одложени приходи се амортизираат како приходи за времетраење на вekot на користење на овие средства почнувајќи од денот кога истите ќе бидат целосно стекнати и пуштени во употреба, односно од 01.01.2008 година. Годишниот износ на амортизација на овие одложени приходи изнесува 13,031 илјади МКД.

Грантот од Европска Инвестициона Банка е наменски грант за техничка помош во имплементација на проектот за изградба на Коридор 10 (Демир капија - Смоквица). Овие средства се наменети за консултантски услуги од SAFEGE (Consulting Engineers Belgium) за имплементација на проектот за изградба на Коридор 10 (Демир Капија - Смоквица) во износ од 171,077 илјади МКД (2022:171,077 илјади МКД). Овие одложени приходи ќе почнат да се амортизираат составање во употреба на патниот правец за кои истите се наменети.

24. ДРЖАВНИ ГРАНТОВИ (ОДЛОЖЕНИ ПРИХОДИ) (Продолжува)

Државните грантови произлегуваат од реализирани проекти за изградба на делови од Коридор 10 од страна на Министерството за транспорт и врски со парични средства од Оперативна Програма за Регионален развој, а кои патишта му припаѓаат на Претпријатието во износ од 1,036,079 илјади МКД. Овие одложени приходи се амортизираат како приходи за времетраење на векот на користење на овие средства почнувајќи од денот кога истите ќе бидат целосно стекнати и пуштени во употреба, односно од 01.08.2019 година. Во 2020 година извршена е корекција на вредноста на ова средство за износ од 43,770 илјади МКД, кој е финансиран од Друштвото. Во 2022 година Друштвото има бесплатно добиено патишта во вредност од 74,821 илјада МКД. Годишниот износ на амортизација на овие одложени приходи изнесува 103,325 илјади МКД.

Државните грантови произлегуваат од реализирани проекти за изградба на Коридор 8, делница Тетово - Гостивар-Букојчани и автопат Требаништа-Струга-Ќафасан од страна на Министерството за транспорт и врски со парични средства од Буџетот на Република Северна Македонија, а кои патишта му припаѓаат на Претпријатието во износ од 14,500,000 илјади МКД. Овие одложени приходи се амортизираат како приходи за времетраење на векот на користење на овие средства почнувајќи од денот кога истите ќе бидат целосно стекнати и пуштени во употреба.

Грантот од Европска Банка за обнова и развој е наменски грант за финансиска помош во имплементација на проектот за рехабилитација на патниот правец Крива Паланка - Деве Баир, како дел од источната секција на Пан-Европскиот коридор 8 во износ од 36,044 илјади МКД. Овие одложени приходи ќе почнат да се амортизираат со ставање во употреба на патниот правец за кои истите се наменети.

25. ДОЛГОРОЧНИ КРЕДИТИ

а) Анализа по видови		Состојба на 31.12.2023	Среден курс на НБРСМ 31.12.2023	каматна стапка	период и начин на отплата	Состојба на кредитите 31.12.2023 (000) МКД	Состојба на кредитите 31.12.2022 (000) МКД
Банка или кредитор	Валута	во валута	МКД	%			
ЕИБ II	ЕУР	1,752,265.32	61.4950	3.62% год.	36 полугодишни рати 15/11/2006 - 15/05/2024 24 полугодишни рати	107,757	323,258
МБОР (ИБРД) 4859 МК	ЕУР	610,240.00	61.4950	Либор	15/12/2012 - 15/06/2024 30 полугодишни рати	37,527	112,577
МБОР (ИБРД) 7532 МК	ЕУР	21,582,328.35	61.4950	Либор	15/09/2013 - 15/03/2028 22 полугодишна рата	1,327,205	1,621,155
ЕБОР (ЕБРД)	ЕУР	-	61.4950	Либор +1	05/12/2012 - 05/06/2023	-	148,766
Експорт-Импорт Банка Кина (Миладиновци - Штип)	УСД	149,589,742.61	55.6516	2% год.	60 месеци грејс период и 180 месеци период на отплата	8,324,909	9,445,741
Експорт-Импорт Банка Кина (Кичево - Охрид)	УСД	395,502,565.59	55.6516	2% год.	60 месеци грејс период и 180 месеци период на отплата 32 полугодишни рати	22,010,351	20,398,343
МБОР (ИБРД) 8420 МК	ЕУР	40,057,621.08	61.4950	Либор	15/10/2020 - 15/10/2036 22 полугодишни рати	2,463,343	2,645,644
ЕБОР 41981 - проект коридор X	ЕУР	4,980,001.92	61.4950	Либор +1	20.10.2015-20.04.2026	306,245	428,731
ЕБОР 47955- Програма за национални патишта	ЕУР	117,585,211.48	61.4950	Либор +1	48 месеци грејс период и 132 месеци период на отплата 20.02.2019 - 20.08.2029 35 месеци грејс период од 31.12.2020 и 40 полугодишни рати	7,230,903	5,667,176
МБОР (ИБРД) 8525 МК	ЕУР	57,996,586.97	61.4950	Либор	15.11.2023-15.05.2043 23 полугодишни рати	3,566,500	2,480,088
ЕБОР (ЕБРД) 47829	ЕУР	45,115,634.18	61.4950	Либор +1	20/03/2020 - 20/03/2031 24 полугодишни рати	2,774,386	3,144,212
ЕБОР (ЕБРД) 49118	ЕУР	7,704,940.70	61.4950	Либор 1%	15/04/2022-15/10/2033 грејс период до 01.01.2022 и 84 месечни рати	473,815	381,592
Министерство за финансии на РСМ	МКД	2,730,636.00	1.0000	-	грејс период до 01.02.2023 и 120 месечни рати	2,730,636	3,245,818
Министерство за финансии на РСМ	МКД	848,473.00	1.0000	-	грејс период до 01.10.2025 и 120 месечни рати	848,473	934,099
Министерство за финансии на РСМ	МКД	543,327.00	1.0000	-	24 полугодишни рати	543,327	543,327
ЕБОР (ЕБРД) 50769	ЕУР	8,552,500.00	61.4950	Либор +1	10/06/2023-10/12/2034 24 полугодишни рати	525,936	573,732
ЕБОР (ЕБРД) 49119 - коридор 8	ЕУР	417,000.00	61.4950	Либор	15/12/2025-15/12/2027 24 полугодишни рати	25,643	25,643
ЕБОР (ЕБРД) 52508	ЕУР	1,676,000.00	61.4950	Либор +1	20/09/2026-20/03/2038 грејс период до 01.02.2026 и 120 месечни рати	103,066	-
Министерство за финансии на РСМ	МКД	1,109,928.00	1.0000	-	грејс период до 01.10.2028 и 120 месечни рати	1,109,928	-
Министерство за финансии на РСМ	МКД	1,107,116.00	1.0000	-	1,107,116	-	-
Вкупно странски кредити					55,617,065	52,119,900	
Минус: Тековна доспеаност на долгочочни странски кредити (обврски кои доспеваат за плаќање во рок од една година)					(6,002,243)	(5,504,158)	
Вкупно нето странски кредити					49,614,822	46,615,742	
Вкупно долгочочни кредити					49,614,822	46,615,742	

**ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
БЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ**

25. ДОЛГОРОЧНИ КРЕДИТИ (ПРОДОЛЖЕНИЕ)

б) Промени во текот на годината

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Состојба на 01.01.	52,119,900	48,727,448
Нови задолжувања	10,196,409	6,864,508
Отплата на главници на странски кредити	(5,603,338)	(5,018,903)
Курсни разлики (нето)	(1,095,906)	1,546,951
Корекции	(104)	
Состојба на 31.12.	55,617,065	52,119,900

в) Доспеаноста на долготочните кредити по години е како што следува:

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Во рок од една година	6,002,243	5,504,158
Во период од 1 до 3 години	12,136,263	10,703,552
Над 3 години	37,478,559	35,912,190
Вкупно	55,617,065	52,119,900

26. КАПИТАЛ

Вкупниот капитал на Јавното претпријатие со состојба на 31 декември 2023 година во износ од 5,000 илјади МКД се состои од паричен влог. Основач/сопственик е Владата на Република Северна Македонија. Средствата се обезбедени од средствата кои се наоѓале на сметката на Агенцијата за државни патишта во рамките на трезорската сметка и се дел од салдото на денот на отварањето на сметката на Јавното претпријатие. Овој капитал е регистриран во Централниот регистар на РСМ.

27. ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ ОД ДОГОВОРИ ЗА КРЕДИТИ

Согласно склучените договори за кредитот со ЕБОР и МБОР, Претпријатието има превземено обврска, во текот на реализацијата на Проектите, финансиирани од ЕБОР и МБОР, да одржува адекватни финансиски коефициенти, како што следи:

а) сооднос за сервисирање на долг - не понизок од 1

Сооднос за сервисирање на долг согласно договорот за кредит е дефиниран како сооднос на (а) нето паричен тек од оперативни активности за 12 месеци од претходниот датум на пресметка плус сите камати пресметани за време на тој период, минус парични текови од оперативни активности кои се искористени за стекнување на долготочни средства освен делот кој е финансиран од гарантот со (б) отплата на главница на кредити и сите пресметани камати на финансискиот долг во текот на тој период.

27. ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ ОД ДОГОВОРИ ЗА КРЕДИТИ (ПРОДОЛЖЕНИЕ)

	2023	2022
Нето паричен тек од оперативни активности	22,032,902	7,360,330
Плус сите камати пресметани за време на тој период	501,990	241,620
Минус парични текови од оперативни активности кои се искористени за стекнување на долгорочни средства	(25,427,730)	(9,137,722)
Плус парични текови од оперативни активности кои се искористени за стекнување на долгорочни средства освен делот кој е финансиран од гарантот	10,196,409	6,864,508
	7,303,571	5,328,736
Отплата на главница на кредити	5,603,338	5,018,903
Пресметани камати на финансискиот долг во текот на тој период.	501,990	241,620
	6,105,328	5,260,523
Сооднос за сервисирање на долг	1.2	1.0

б) планирани нето приходи / планирани отплати на долгови - не понизок од 1.2

Планирани нето приходи / планирани отплати на долгови е дефиниран како сооднос на (а) нето приходи кои претставуваат разлика на приходи од сите извори плус останати приходи и сите расходи намалени за амортизацијата, непарични расходи и расходи за камата со (б) отплата на главница на кредити и сите пресметани камати.

	2023	2022
Приходи од сите извори	10,623,885	9,753,197
Плус останати приходи	155,832	311,250
Минус сите расходи намалени за амортизацијата, непарични расходи и расходи за камата	(3,017,472)	(2,570,651)
	7,762,245	7,493,796
Отплата на главница на кредити	5,603,338	5,018,903
Пресметани камати на финансискиот долг во текот на тој период.	501,990	241,620
	6,105,328	5,260,523
Планирани нето приходи / планирани отплати на долгови	1.3	1.4

в) тековен коефициент - не понизок од 1

Тековен коефициент е дефиниран како сооднос на (а) тековни средства вклучувајќи ги и планираните нето приходи за наредната година и (б) тековните обврски.

	2023	2022
Тековни средства	2,993,781	2,177,140
Планираните нето приходи за наредната година	8,050,000	7,330,800
	11,043,781	9,507,940
Тековни обврски	10,708,162	8,228,716
Тековен коефициент	1.0	1.2

28. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ И РЕЗЕРВИРАЊА

Потенцијални и неизвесни обврски се евидентираат и прикажуваат во финансиските извештаи доколку постои веројатност за идни одливи на средства кои вклучуваат економски користи и доколку постои можност за разумна проценка на износот. Резервирања се обврски со неизвесно време на настанување или износ. Резервирањата се признаваат како обврски, додека неизвесните обврски само се обелоденуваат.

а) Судски спорови против Претпријатието (неизвесни обврски)

Претпријатието е вклучено во редовни судски спорови (тужби) поднесени од страна на разни субјекти. Најзначајни судски спорови против Претпријатието се следните:

Основ на судски спор:	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Спорови за долгови	137,107	137,107
Спорови за надомест за штета	231,074	175,426
Арбитражни спорови	281,864	281,864
Спорови по други основи	12,336	1,915
Вкупно	662,381	596,312

Погоренаведените износи се без вклучена казнена камата.

Арбитражниот спор пред Меѓународниот арбитражен суд во Париз е започнат по тужба на Рубау спрема ЈПДП и побарува износ од 281,863 илјади МКД и 131,602 илјади арбитражни трошоци. Воедно ЈПДП има поднесено противтужба и побарува износ од 748,412 илјади МКД и 212,919 илјади МКД.

Во декември 2021 година донесена е Одлука на Меѓународниот арбитражен суд во Париз, според која Претпријатието нема обврска за плаќање кон Рубау, кој пак треба да му плати на ЈПДП износ од 4,485,167.83 ЕУР со затезна камата, односно треба да го врати на ЈПДП платениот аванс (белешка 18). Во март 2022 година донесен е дополнителна Одлука на Меѓународниот арбитражен суд во Париз, со која се одбиват сите барања на тужителот. Во септември 2022 година на сметката на ЈПДП уплатен е износот на авансната гаранција од 4,485,167.83 ЕУР од страна на Банко Сабател Шпанија. Во тек е постапка за признавање на пресудата на арбитражниот суд пред редовните судови во Шпанија, за да може да се бара извршување на пресудата во однос на каматата. Во октомври 2022 година ЈПДП прими тужба од Рубау Шпанија за делумно поништување на пресудата на арбитражниот суд доставена преку Трговскиот суд во Загреб, на која ЈПДП вложи одговор на тужба. Во тек се неколку постапки пред редовните судови во Шпанија кои беа поведени од Рубау за издавање времени мерки. Во две од постапките Рубау е задолжен и исплати на сметка на ЈПДП износ од 63.267,00 ЕУР на име трошоци, како и износ од 295.631,43 ЕУР и износ од 3.114,00 трошоци.

Во тек е постапка пред Трговскиот суд во Загреб, по тужба од Рубау за делумно поништување на пресудата на арбитражниот суд.

**ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ**

28. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ И РЕЗЕРВИРАЊА (Продолжение)

Во август 2022 година ЈПДП прими известување со тужба од ГД Бетон АД, за поведена арбитражна постапка пред Постојан избран суд - Арбитража при Стопанска комора на Северна Македонија, за долг во износ од 117,046,670 МКД. Во септември 2022 година, ЈПДП достави одговор на тужба и најави противтужба. Во јануари 2023 година од страна на ЈПДП поднесена е противтужба, подоцна прецизирана на износ од 150,158,222 МКД.

На ден 27.04.2023 година Основниот граѓански суд во Скопје со Решение ст.140/22 отвори стечајна постапка над АД Бетон. ЈПДП пријави побарување во стечајната постапка 150.158.223,00 главен долг на име штета со камата и трошоци. Постапката пред Постојан избран суд-Арбитража при Стопанска комора на Северна Македонија е запрена. Арбитражниот совет предлага да се почека исходот од најавената реорганизација на АД Бетон пред да се донесе конечната одлука за надлежноста на арбитражата да постапува по предметот.

б) резервирања

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Состојба на 01.01	157,441	209,063
Резервирања преку биланс на состојба	-	-
Резервирања преку биланс на успех	1,246	11,789
Исплатен износ	(588)	(1,837)
Ослободувања на резервации преку биланс на успех	-	(61,574)
Ослободувања на резервации преку биланс на состојба	20,351	-
Состојба на 31.12	178,450	157,441

в) гаранции

Претпријатието нема дадено банкарски гаранции.

29. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Владата на Република Северна Македонија е единствениот сопственик на Јавното претпријатие за државни патишта - Скопје. Претпријатието не влегува во посебни специфични трансакции со Владата на Република Северна Македонија. Во 2023 година нема трансакции со поврзани страни(2022: нема).

30. НАСТАНИ ПО ДАТУМОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

По датумот на известување не се случиле настани кои би требало да се обелоденат во овие финансиски извештаи.